MŠ RADOST HOLEŠOV

Plán výchovy a péče o dítě v dětské skupině

Dětská skupina Grohova

Školní rok 2026/2027

Tento dokument je zpracován v souladu se zákonem č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině, a souvisejícími prováděcími předpisy. Plán vychází z principů Montessori pedagogiky a z aktuálních poznatků vývojové psychologie dětí do 3 let. Slouží jako základní pedagogický dokument dětské skupiny a je závazný pro všechny pečující osoby.

1. Základní identifikační údaje

Název dětské skupiny: Dětská skupina Grohova

Provozovatel: Mateřská škola Holešov, Grohova 1392, okres Kroměříž

Adresa zařízení: Grohova 1392, okres Kroměříž

IČO: 70998892

Kontaktní údaje:

Kapacita dětské skupiny: 24

Věkové složení dětí (zpravidla 2 – 3 roky):

Provozní doba: 7.00 – 16:00 hodin

2. Filosofie a východiska Montessori pedagogiky

Montessori pedagogika vychází z respektu k dítěti jako k **aktivnímu tvůrci vlastního vývoje**. Dítě se učí prostřednictvím vlastní činnosti, pohybu a smyslového prožívání v připraveném prostředí.

Charakteristika připraveného prostředí v dětské skupině pro děti ve věku 2–3 roky

Připravené prostředí vychází z pedagogiky Maria Montessori a je uspořádáno tak, aby podporovalo samostatnost, přirozenou zvídavost a aktivitu dítěte.

Prostředí v dětské skupině je **bezpečné, přehledné a přizpůsobené věku dětí**. Nábytek i pomůcky odpovídají velikosti dítěte – používají se nízké stolky, malé židle a otevřené police, ze kterých si děti mohou samostatně vybírat materiál. Pomůcky mají své stálé místo, což pomáhá dětem orientovat se v prostoru a rozvíjet smysl pro řád.

Prostor je jednoduchý, estetický a nepřehlcený množstvím hraček. Využívají se převážně **přírodní materiály** a prostředí působí klidně a podnětně.

Součástí prostředí jsou různé **oblasti aktivit**, například praktický život, aktivity pro rozvoj senzomotoriky, jazykové aktivity a prostor pro pohyb. Děti mají možnost pracovat u stolečku, u pracovního koberečku na zemi nebo využít klidový koutek k odpočinku.

Připravené prostředí v dětské skupině tak vytváří podmínky pro to, aby dítě mohlo **samostatně objevovat, učit se prostřednictvím vlastní zkušenosti a postupně získávat dovednosti potřebné pro každodenní život**. Dospělý v tomto prostředí plní roli průvodce, který dítě podporuje, pozoruje jeho potřeby a citlivě reaguje na jeho individuální tempo vývoje.

Děti ve vývojové fázi 2 – 3 roky se učí přirozeně a spontánně díky absorbující mysli a senzitivním obdobím. Pedagog připravuje prostředí, které **respektuje potřebu samostatnosti, řádu, pohybu a jazyka**, a jemně dítě podporuje při objevování a osvojování nových dovedností.

Vývojové fáze

Děti procházejí přirozenými **vývojovými fázemi** (0 – 6 let, 6 – 12 let, 12 – 18 let), během kterých jsou obzvlášť citlivé na určité typy zkušeností.

- Ve věku 2–3 roky jsou děti v **raném období autonomie**, kdy chtějí dělat věci samostatně.
- Zásadní roli pro adaptaci na prostředí a formování osobnosti hraje absorbují mysl
- Jsou citlivé na **řád, jazyk, zaměření na detail, rozvoj smyslů a pohyb.**

Absorbující mysl

Malé dítě má **unikátní schopnost přirozeně absorbovat informace ze svého okolí** bez vědomé snahy.

- Dítě ve věku 2–3 let se učí **pozorováním a napodobováním** každodenních činností dospělých.
- Tato schopnost, podpořená senzitivními obdobími, umožňuje **rychlý rozvoj jazyka, motoriky a sociálních dovedností**.
- Prostředí by mělo být bohaté na **reálné, smyslové a estetické podněty**, aby dítě mohlo přirozeně učit se životní dovednosti.

Senzitivní období

Senzitivní období jsou **časově omezené fáze zvýšené citlivosti**, kdy dítě přirozeně a snadno zvládá určité dovednosti.

- V raném věku (2–3 roky) jsou děti citlivé například na:
  - **Řád a pořádek** – rády třídí, ukládají a organizují věci.
  - **Jazyk** – rychle se učí slova, věty a porozumění řeči.
  - **Pohyb** – rozvíjejí koordinaci, rovnováhu a jemnou motoriku.
- Využití těchto období umožňuje dítěti **efektivně rozvíjet schopnosti, které později vyžadují více námahy**.
- Úkolem pedagoga je tyto citlivé fáze **pozorovat a podporovat** vhodnými aktivitami a pomůckami.

Základní principy

- respekt k individualitě a vývojovému tempu dítěte
- důraz na samostatnost („Pomoz mi, abych to dokázal sám“)
- učení skrze smysly a praktickou zkušenost
- připravené, strukturované a estetické prostředí
- svobodná volba činnosti v rámci jasných hranic
- role dospělého jako průvodce a pozorovatele

3. Charakteristika dětské skupiny

Dětská skupina poskytuje pravidelnou celodenní péči o děti raného věku v bezpečném, klidném a podnětném prostředí. Prostředí je uzpůsobeno tak, aby podporovalo **nezávislost, vnitřní motivaci a přirozený rozvoj dítěte**.

Program je přizpůsoben individuálním potřebám dětí, jejich vývojové úrovni a respektuje tempo každého dítěte. Péče probíhá v bezpečném, podnětném a laskavém prostředí, které po dporuje **samostatnost, objevování a sociální učení**. Péče je zaměřena především na děti do 3 let věku, s důrazem na vytváření bezpečné citové vazby, rozvoj základních dovedností a přípravu na další vzdělávací etapu.

4. Cíle výchovy a péče

Montessori přístup u dětí ve věku 2–3 roky podporuje především **samostatnost, smyslové poznávání, pohyb, komunikaci a sociální dovednosti**. Dítě se učí prostřednictvím vlastní zkušenosti v bezpečném a připraveném prostředí.

Hlavní cíl

Podporovat harmonický rozvoj dítěte ve všech oblastech osobnosti v souladu s jeho vývojovými potřebami a principy Montessori pedagogiky.

Dílčí cíle

- rozvoj samostatnosti a sebeobsluhy
- posilování zdravého sebevědomí a sebedůvěry
- rozvoj jemné a hrubé motoriky
- podpora řeči a porozumění
- rozvoj smyslového vnímání
- vytváření základů sociálních vztahů
- osvojení základních hygienických a kulturních návyků
- podpora přirozené zvídavosti a poznávání světa

5. Zásady výchovy a péče

Při práci s dětmi jsou uplatňovány tyto zásady:

- individuální a respektující přístup k dítěti
- klidné a laskavé vedení bez nátlaku, trestů a odměn
- respektující komunikace
- jasná a srozumitelná pravidla
- důslednost a předvídatelnost
- důraz na pozitivní modelování chování
- podpora autonomie dítěte v bezpečných mezích
- spolupráce s rodinou

6. Podmínky výchovy a péče

6.1 Personální podmínky

Péči o děti zajišťují pečující osoby splňující odbornou způsobilost a kvalifikační požadavky dle § 5 zákona č. 247/2014 Sb. a souvisejících právních předpisů. Počet pečujících osob odpovídá kapacitě dětské skupiny a věkovému složení dětí.

Pečující osoby se pravidelně účastní dalšího vzdělávání, zejména v oblasti:

- vývojové psychologie dětí do 3 let
- Montessori pedagogiky
- první pomoci a bezpečnosti práce
- komunikace s rodiči

Kompetence pečujících osob (v souladu se zákonem č. 247/2014 Sb.)

Pečující osoba:

- zajišťuje řádnou péči o dítě, odpovídající jeho věku, individuálním potřebám a zdravotnímu stavu
- podporuje harmonický tělesný, psychický, emoční a sociální vývoj dítěte
- vytváří a udržuje bezpečné, klidné a podnětné prostředí
- respektuje individualitu dítěte a jeho tempo vývoje
- rozvíjí samostatnost a sebe obslužné dovednosti dítěte v duchu Montessori pedagogiky
- citlivě reaguje na emoční potřeby dítěte a podílí se na vytváření bezpečné citové vazby
- zajišťuje dodržování hygienických návyků a zásad zdravého životního stylu
- dbá na ochranu zdraví a bezpečnost dítěte, předchází rizikovým situacím a úrazům
- poskytuje první pomoc v případě potřeby a postupuje dle vnitřních předpisů zařízení
- spolupracuje s ostatními pečujícími osobami a provozovatelem
- komunikuje s rodiči, předává informace o průběhu dne a vývoji dítěte
- zachovává mlčenlivost o osobních a citlivých údajích týkajících se dítěte a rodiny
- průběžně se vzdělává a reflektuje svou pedagogickou práci

Role pečující osoby v Montessori pojetí:

- připravuje a udržuje prostředí podporující samostatnou činnost dítěte
- pozoruje dítě a na základě pozorování přizpůsobuje nabídku činností
- zasahuje pouze tehdy, je-li to nezbytné pro bezpečí nebo podporu vývoje dítěte
- je hodnotovým vzorem v jednání i komunikaci.

7. Organizace dne (denní rytmus)

Denní režim je pevný v základní struktuře, flexibilní v obsahu:

- příchod dětí a individuální adaptace / pobyt na zahradě
- aktivity dětí v připraveném prostředí
- společná / průběžná svačina
- pobyt venku
- oběd
- odpočinek / spánek
- odpolední aktivity dětí v připraveném prostředí / pobyt na zahradě
- individuální péče dle potřeb dítěte

8. Obsah výchovy a péče podle oblastí Montessori pedagogiky

8.1 Praktický život

Tato oblast pomáhá dítěti osvojovat si **základní dovednosti každodenního života. Činnosti podporující** samostatnost, koordinaci pohybů a koncentraci.

Charakteristika:

- péče o sebe (rozvoj sebeobsluhy - oblékání, mytí rukou, stolování)

- péče o prostředí (uklízení, utírání stolu, aranžování a zalévání květin, leštění,..)
- koordinace pohybů a jemné motoriky
- budování koncentrace a pracovních návyků

Dítě se učí **samostatnosti, zodpovědnosti a pocitu kompetence**.

8.2 Senzomotorika

V tomto období děti intenzivně poznávají svět prostřednictvím smyslů.

Charakteristika:

- rozvoj zraku, hmatu, sluchu, čichu a chuti prostřednictvím cílených aktivit.
- třídění, porovnávání a rozlišování vlastností (velikost, barva, tvar, struktura)
- vhazování, vkládání, třídění, přikládání, provlékání, šroubování, otevírání, zavírání, navlékání na tyčku
- manipulace s konkrétními předměty a materiály
- rozvoj pozornosti a schopnosti soustředění

Smyslové zkušenosti tvoří **základ pro pozdější abstraktní myšlení**.

8.3 Oblast umění a hudby

Podporuje radost z objevování. Důležitý je především **prožitek z činnosti**, nikoli výsledek. Tyto aktivity rozvíjejí **jazyk, motoriku a smyslové vnímání.**

Charakteristika:

- seznámení s jednoduchými výtvarnými činnostmi (stříhání, malování, lepení)
- zpívání jednoduchých písniček, říkanky, rytmické hry, pohyb na hudbu
- používání jednoduchých hudebních nástrojů

Aktivity dávají dětem prostor pro **spontánní vyjádření a radost z tvoření**.

8.4 Pohybový rozvoj

Pohyb je pro děti tohoto věku přirozenou potřebou a důležitou součástí učení.

Charakteristika:

- rozvoj hrubé motoriky (chůze, běh, lezení, rovnováha)
- koordinace pohybů
- manipulace s drobnými předměty (jemná motorika)
- rytmické pohybové aktivity

Pohyb podporuje **sebejistotu, orientaci v prostoru a zdravý vývoj těla**.

8.5 Jazyk a komunikace

Období mezi 2. – 3. rokem je velmi citlivé pro **rozvoj řeči**.

Charakteristika:

- rozšiřování slovní zásoby
- pojmenovávání předmětů a činností
- rozvoj porozumění řeči a vyjadřování
- jednoduchá komunikace mezi dětmi i s dospělými
- říkanky, písničky, obrázkové knihy

Podporuje se **spontánní vyjadřování a radost z komunikace**.

8.6 Sociální a emoční rozvoj

Děti se učí soužití v malé skupině, zvládání emocí a postupné zapojování do kolektivu.

Charakteristika:

- navazování vztahů s ostatními dětmi
- rozvoj empatie a respektu
- učení jednoduchých pravidel (čekání, střídání, sdílení)

- rozpoznávání a vyjadřování emocí

Důležitá je **bezpečná a respektující atmosféra**.

8.7 Poznávání světa

Dítě přirozeně objevuje své okolí a učí se chápat základní souvislosti.

Charakteristika:

- poznávání přírody a okolního prostředí
- jednoduché experimentování a objevování
- práce s přírodními materiály
- rozvoj zvídavosti a radosti z poznávání

Podporuje se **přirozená dětská zvědavost a touha objevovat**.

9. Adaptace dítěte

Adaptace dítěte do dětské skupiny je klíčovým procesem, který probíhá individuálně a v úzké spolupráci s rodiči. Jejím cílem je vytvořit pocit bezpečí, důvěry a stability a podpořit postupné začlenění dítěte do prostředí dětské skupiny.

Adaptace respektuje:

- vývojovou úroveň dítěte
- jeho temperament a dosavadní zkušenosti
- vazbu na rodiče či blízkou osobu
- aktuální emoční a zdravotní stav dítěte

Průběh adaptace je flexibilní a přizpůsobuje se potřebám konkrétního dítěte.

Provázání plánu výchovy a péče s adaptačním plánem dítěte:

Plán výchovy a péče o dítě tvoří základní rámec, ze kterého vychází **individuální adaptační plán dítěte**. Tento adaptační plán je zpracováván při nástupu dítěte do dětské skupiny.

Adaptační plán obsahuje zejména:

- informace od rodičů o zvyklostech, potřebách a režimu dítěte
- popis postupných kroků adaptace (délka pobytu, přítomnost rodiče)
- způsoby podpory dítěte v průběhu adaptace
- individuální přístup pečujících osob

Pečující osoby v rámci adaptace:

- navazují s dítětem bezpečný a stabilní vztah
- zajišťují kontinuitu péče (pokud možno stejná pečující osoba)
- respektují signály dítěte a reagují na ně citlivě
- přizpůsobují denní rytmus a činnosti adaptační fázi dítěte
- pravidelně komunikují s rodiči o průběhu adaptace

Adaptační plán je průběžně vyhodnocován a dle potřeby upravován na základě pozorování dítěte a konzultací s rodiči.

10. Spolupráce s rodiči

Spolupráce je založena na partnerství, otevřené komunikaci a vzájemné důvěře.

Formy spolupráce:

- každodenní předávání informací
- konzultace o vývoji dítěte
- společná adaptační strategie

11. Bezpečnost a ochrana zdraví

Zajištění bezpečného prostředí, prevence úrazů, dodržování hygienických zásad a pravidel první pomoci.

12. Evaluace a rozvoj kvality péče

Pravidelné hodnocení:

- pozorování dětí
- sebereflexe personálu
- zpětná vazba rodičů

Na základě evaluace je plán průběžně aktualizován.

13. Závěrečná ustanovení

Tento plán je závazným dokumentem dětské skupiny a je k dispozici rodičům i kontrolním orgánům.

Datum vypracování: 31.8.2026

Zpracovala: Mgr. Ivana Oralová, ředitelka MŠ